

164

MONUMENTUM
MEMORIAE ET HONORIS,

V I R O

Magnifico, Nobilissimo, & Amplissimo

D O M I N O

**JOHANNI
CZIMMERMANO.**

Thoruniensis Reipublicæ Præ-Conf. Seniori
meritissimo,

Ac Ministerii Evangelici Directori

Gravissimo,

Anno 1644. d. 23. Januar. nato,

Anno 1712. d. 24. Novemb. denato,

Ipso Funerationis solennissimæ Diē,

Qui erat 4tus Decemb,

Ex debita observantia

ponit

MINISTERIUM THORUNENSE.

T H O R U N I I,

Impressit JOHANNES NICOLAI, NOBIL. SENAT. ET GYMN. Typographus,

Dulcis Spes Secli melioris, (*) **TE, VENERANDE**
PRÆ-CONSUL SENIOR, lactabat suaviter olim:
 Non tamen hæc, sibi qua promittunt, nescio quinam,
 Ante Orbis finem, latissima, nescio quænam,
 Duratura piis cum Christo mille per annos,
 Promittant! Certe, **TIBI** mens erat optima, **Seclum**
 Sperabas melius: Sperabas omine blando:
 Sperabas, votis devotis, queis meliora
 Fata *Solo dulci natali* rite vovebas,
 Nempe, *boni Civis*, quid dicam *Præfulis!* hoc est,
 Officium, Patriæ nunquam non fausta precari.
 Ast, ast, quam lufit, spem fallax tempore nostro
 Eventus! *Mars, Mors atrox* melius procul esse,
 Jufferunt Seclum; Scelerum sic Numine justo
 Pœnas poscente, ad frugemque redire jubente.
Plumbea non juvat hæc, vel *ferrea* tempora nostri
 Ævi narrare, ac tristes refricare dolores.
TE cano, **PRÆ-CONSUL**, Jani bifrontis ad instar
 Ultima qui Secli morientis, primaque nati,
 Vidisti, &, quantum spes fallant Fata, probasti.
TE, quem *Patronum*, varia sub mole malorum
 Haud semel experta est cura anxia nostra faventem,
 Mœrorique gravi solamina justa parasti.
TE, qui nunc properas *meliora ad Secula Cœli*.
TE cano, **TE** comitor votis, **TIBI** gratulor ista
Aurea, quæ tandem, spernens mala Secula mundi,
 Ac morbos superans, misere queis fractus anhelus
 Cœlica captabas, sine tempore *Tempora* sentis.
 Nos autem, modo quos, fractos vel mille maligni
 Temporis ærumnis, *Melioris Spes alit alma*

Vita

Respicitur ad verba, fronti ædium Czimmermannianum, exeunte su-
 (*) periori Seculo, scil. Anno 1699, aureis literis inscripta: **SUB SPE SE-**
CULI MELIORIS.

Vita futura, tandem quôque, tempore justo,
 Ad meliora Deus Seclorum Secula ducat.
 Prætereaque, valent si quid pia vota precesque,
 Esse ratas jubeat Spes nostras, quando **gementes**
 Expetimus pacem, *Secli subspe melioris.*

Funus Præ-Consulare
 Patroni mei jugiter faventissimi,
 Sub Spe vitæ melioris
 lugens hisce prosequor

EPHRAIM PRÆTORIUS,
 Eccles. Thorun. SENIOR.

Labimur hic omnes, omnis ceu labitur unda,
 Quæ, si præterit, nulla redire potest.
 Quis sibi mortalis spondebit tempora longa,
 Quippe juvena cadit, cana senecta cadit.
 Non est crede mihi sapientis dicere, *vivam,*
Vita quid est hominum, ventus, & umbra, nihil.
Tendimus hic omnes, omnes properamus ad urnam,
Omnia sub leges mors vocat atra suas.
 Huc veni nudus, tandem quoque nudus abibo,
 Nam vani fastus gloria morte perit.
 Heu vigilem noctem telluris ducite alumni,
 Nam dolor atque labor regnat in orbe malus.
 Nullus Mortalis, fragili qui semine cretus,
 Novit quo iudex ingruet ipse die.

Nobilissim. Dn. Czimmermannum Pro Con-
 sulem & amicum hisce comitari
 voluit

Michael Ringeltaub /
 Concinator emerit. & ipse atate gravis.

Curiam dat curas omni, cui Curia cura
Atque comes magni est semper honoris onus.
Nec Tibi, Pro-Consul, labor ingens defuit unquam,
Mœrens dum curas Curia mille dedit.
Nunc Te defessum recreabit Curia sancta,
Expers curarum vivis in arce Poli.
Interea hic multas tibi cantat Curia laudes,
Quando nos miseros cura molesta tenet.

*Ultimo honori Magnifici Pro-Consulis
scrib. M. Godofredus Weisius, ad D. Mar. Eccl.*

*In Inscriptionem, quæ in frontispicio Aedium
Præ-Consulis deprehenditur:*

Sub spe Seculi melioris.

ERgone Te frustra tenuit spes tempore toto?
Quo promittebas tempora grata Tibi?

Inter jam linquis Martis Bellique procellas
Mundum, non voto secula læta videns.

At fallor, nam Te spes ævi nulla fefellit,
Quod tibi nunc melius dextera diva dedit.

Jam consequutus, quo Te spes firma tenebat,
Grataque contingunt tempora quæque Tibi.

Post varios Casus post tot discrimina rerum,
Imposita est Capiti digna Corona Tuo.

O Te felicem Te terque quaterque Beatum,
Dum nunc post Curas secula lætus ovas.

At nos qui querulo tristes versamur in orbe,
Spes teneat Christi firmaque nostra fides.

Et Deus æternus tandem quoque Tempora nobis
Per Christum nostrum tum meliora dabit.

*In memoriam Magnifici Dni Præ-Consulis
lugens posuit
Martinus Oloff, Eccl. ad D. Mar. Pol.*

OMnia sunt hominum duris subjecta periculis,
Hic citius, rursus serius ille cadit:

Mors inopum spernit, spernit mors vota potentum,
Lege pari cunctos sub sua jura vocat.

Nil prodest Pietas, nil prodest aurea Virtus,
Nobilibus genitum nil Pro-Avisque juvat.

CZIMMERMANNVS idem PRÆ-CONSUL *funere
monstrat,*

THORVNI Nostræ quanta COLUMNNA ruens!

Vir Gravis, & Patrii Moris, Legumque peritus,

Consilio egregius, clarus & Ingenio,

Mirati crebro Cives, Proceresque loquentem

Nobilitas stupuit grandius Eloquium.

Ingens Musarum Fautorque simulque Patronus,

Exemplum studuit CONSVLIS esse boni.

Aonides igitur pullata veste Sorores

Lugent, & deflent CONSULIS Interitum.

Patria Te luget, Te luget Civicus Ordo,

THORUNIUM mœsta est, Templæ Scholæque simul.

Nec sane immerito, nam talia Fulcra ruendo

Non bona portendunt, Patria Chara, Tibi.

Tempore tam misero, quo pessima quæque videntur,

Et metus exurgens ob mala Fata premit.

Ast miserere tamen Patriæ, Deus Optime, Nostræ

Atlantem fidum substituens alium!

Et reliquos Urbis Proceres defende benignè,

Avertens ab eis spicula dira Necis!

Tu VIDUAM, FRATREM, recrees Solamine Sacro,

Atque tuum Sanctum Consilium doceas.

Interea svavem cape, CZIMMERMANNNE, Quietem

Corporis, in Tumulo molliter Ossa cubent!

Spiritus ast facilis Cœlorum culmina scandat,

Inque sinu Abrahæ Gaudia percipiat!

Donec

Donec Spiritui Corpus conjungat JESVS,
E tumulis Hominum Corpora cuncta vocans.
In publica Tristitia PATRONO Eximio
consecravit
SAMUEL Schönwald / Eccl. Neopol.

Vir pietate gravis, summa quoque laude colendus
Czimmerman, clara Consul in Vrbe fuit.
Consiliis aderat Patriæ prudenter ubique
Unde boni Crues hunc coluere Virum.
Ast gravibus morbis cruciatus in orbe maligno,
Confectus cecidit Vir probus atque pius.
Constantinus erat, constanter singula vicit:
In cælo gaudet, læta brabea capit.
Ergo nil prodest Dominum deflere sepultum:
Nam nemo lacrymis huc revocabit eum.

Deb. condol. testand.

CHRISTOPHORUS RAZKI,
Eccles. ad S. Georg.

Quid, Viator, properas?
Siste gradum,
Paucis te volo.
Adverte saxo hoc tegi ossa
Pro-Consulis, dum viveret, meritissimi,
DNI. JOANNIS CZIMMERMANNI,
Inclita nominis hujus stirpe nati
Anno M. DCXLIV. D. XXIII. Januarii.
PATRE, JOH. CZIMMERMANNO,
Scabinorum Magistro,
Matre, MAGDALENA, natalibus WEDEMEIERIA.
Qui

Qui Genitore suo major,
nam e Scabinorum Ordine ad Consularem
emergens dignitatem
Anno MDCLXXXIV
Pro-Consul factus Anno MDCXCVIII.
XIV. per Annos
Reipublicæ Patriæ
Prudentia, Fide & Auctoritate
præfuit & profuit.
Ast & Genitore minor,
sui similem post se haud relinquens,
nam ætate florentem filium
cum lachrymis
non tam amisit quam præmisit
Anno MDCCVII
ad ultimum vitæ halitum
cum dolore desideravit.
Officio & morbis variis attritus
Die XIV. Novembr. hujus Anni MDCCXII
Lateris dextri paralyti
Correptus

SUB SPE SECVLI MELIORIS
ut habet inscriptio domus,
Æternum ingressus.

Iam, Viator, propera & pondera:
Humanum in terris nihil est, quod non sit humanum,
Avolat hinc animus, cætera sorbet humus.

Epigraphen hanc Mouumento PATRONI
& Fautoris sui consecravit
debite

DANIEL KOEHLER, ad D.M. Eccl.

Ist du denn/ eitle Welt/ nichts als nur Reichthum schätzen/
 Und deinen irdnen Sinn auff Roth nur setzen fest/
 Sol deinen Geist denn so das schöne Gold ergehen?
 Das ist/ worauff sich heut' so mancher Staat verläßt.
 Wie aber geht es dir/ du ganz verlassnes Thoren?
 Vorzeiten sah' man Gold/ womit Du hast geprangt /
 Jetzt aber ist's dahin/ jetzt hastu es verlohren;
 So/so vergehet bald das/ was die Welt verlangt;
 Ein kluger Salomo wil dich ein andres lehren/
 Was nebst der Gottesfurcht vielmehr zu schätzen sey:
 Ein weiser Mann/ spricht er/ ist theur und hoch zu ehren/
 Wenn Treu und Redlichkeit sich finden läßt dabey.
 Wenn er dem Eigennutz und schönen Geitz entjaget/
 Und sich dem Vater-Land/ als Vater/ treu ergiebt;
 Drum/ theurer Czimmermann/ die ganze Stadt dich klaget/
 Du bist die theure Seel/ die man im Grab' auch liebt:
 Dein siecher Leib kont dich von deiner Treu nicht trennen/
 Die Du dem Vaterland so theuer angelobt.
 Dieß muß ein Jedermann zum Nach-Ruhm Dir bekennen/
 Wenn gleich die tolle Welt vor lauter Mißgunst tobt;
 So ehrt man Theurer Dich in vieler frommen Herzen:
 Die Tannen klagen Dich Du edler Cedern-Baum:
 Dein Thoren secket Dir die heisse Behimuths Kerzen
 Bey deinem Grab-Mahl an/ und senckt dich in den Raum
 Der kühlen Erden hin. Ach klage diese Leichen/
 Du höchst betrübt Stadt/ klage die verlohrene Zier!
 Denn/ wenn die Weisen so aus deinen Mauern weichen /
 So ist dein letzter Fall gar leichtlich vor der Thür.

Mit diesem wenigen wolte seine letzte Schuldigkeit
 gegen dem wohlseeligen Herrn-Bürgermeister und
 Präsidenten rerum Sacrarum einiger massen bezeugen

Joh. K. Böhm/ Evang. Pred.
 der Neust. Kirchen in Thorn.

Hæ! quam langventi compono Carmina moente,
 Et fracto multos pectore promo sonos.
 Tollitur e medio nostrum GENEROSA CORONA,
 PRÆ-CONSUL, Patriæ GLORIA MAGNA, lux,
 Surgite, surgite nunc, PATREM lugere Cantant,
 Flete Viri cladem, Curia, Tempia, Scholæ.
 Indefessus erat meditans, legendo, precando;
 Indefessus obit monere Sancta Fori.
 Jam post completos Vitæ officique Labores,
 CZIMMERMANNUS ovæ, psallit JOque canit!
 Agram sed Viduam relevabit ab æthere JESUS,
 Huicque Voluntatis splendida signa dabit.
 Magnificum numerus, COLUMEN PRÆGRANDE, superstes
 THORUNI, VIVAT! quod precor, Alme DEUS.

In honorem Magnifici Dni Pro-Consulis debita Condo-
 lencia ac observantia ergo f.

GODOFREDVS CHOLEVIUS,

Eccl. Grembocinensis, Rogoyiensis, & Lubicensis.

Hæ cecidit fulcrum nostri pars magna Senatus!
 Et te percussit, chara Thoruna, nece.
 Czimmermannus obit, claro qui stemmate natus,
 Hic tumulus tanti nunc tenet ossa Viri.
 At mea sunt ad Te, celsi Moderator Olympi,
 Quæ Tibi nunc toto pectore vota fero:
 Hoc damnum, quaeso, repares ut sidere fausto
 Et serves Patres, queis pietatis amor.

Lucas apposuit

JOH. ANNES HELD, P. Quæst.